

Regionale retningslinjer for samfunnsansvar i Helse Midt-Norge

Innhold

Formål.....	2
Omfang og gyldighet	2
Roller og ansvar	2
Lover, føringer og styrende dokumenter	2
Etiske retningslinjer	2
Klima- og miljømål.....	3
Anskaffelser	3
Antikorrupsjonsprogram	3
Bærekraftig, likeverdig og ansvarlig helsetjeneste	3
Samfunnsansvar i Helse Midt-Norge	3
Forholdet mellom samfunnsoppdraget og samfunnsansvaret	4
Helse Midt-Norges styringssystem for samfunnsansvar	4
Årshjul.....	4
Aktsomhetsvurderinger og krav til redegjørelse.....	5
Implementering og oppfølging.....	5

Formål

Styrene i de regionale helseforetakene har vedtatt Spesialisthelsetjenestens rammeverk for samfunnsansvar. Rammeverket er gjeldende for Helse Midt-Norge RHF og underliggende helseforetak.

Regionale retningslinjer for samfunnsansvar beskriver Helse Midt-Norges regionale styrende dokumenter som regulerer samfunnsansvarsområdet og videre hvordan Helse Midt-Norge skal implementere Spesialisthelsetjenestens rammeverk for samfunnsansvar i våre styringssystem. Retningslinjen samler, systematiserer og strukturerer arbeidet med de områdene som inngår i samfunnsansvaret.

Spesialisthelsetjenestens rammeverk for samfunnsansvar skal, sammen med Helse Midt-Norge sin retningslinje, danne en systematisk og helhetlig struktur for hele foretaksgruppen. Rammeverket og retningslinjen erstatter det tidligere vedtatte dokumentet *Overordna retningslinjer for samfunnsansvar i Helse Midt-Norge*.

Omfang og gyldighet

Retningslinjen for samfunnsansvar er gyldig for alle virksomheter og nivå i Helse Midt-Norge.

Roller og ansvar

I henhold til Eierskapsmeldingen, St.6 (2022-2023) er det selskapenes styre som har ansvar for å vurdere hvordan forventningen fra staten som eier best kan følges opp, og for at disse operasjonaliseres på en hensiktsmessig måte. Dette gjelder også for kravene knyttet til samfunnsansvaret, noe som også er stadfestet av styret i styresak 40/23 Spesialisthelsetjenestens rammeverk for samfunnsansvar.

Regional Retningslinjer for samfunnsansvar eies og forvaltes av Helse Midt-Norge RHF og gjennomgås foreløpig årlig i forbindelse med styresaken om styrende dokumenter. Senere behandling av retningslinjene vil framgå av «Rammeverk for forvaltning av regionale administrative dokumenter»

Administrerende direktør har ansvar for at virksomheten er ledende i arbeidet med å være en ansvarlig virksomhet. Ansvarer omfatter å sikre at retningslinjer og prosedyrer på samfunnsansvarsområdet implementeres og følges og at styrende dokumenter er en integrert del av virksomheten.

Lover, føringer og styrende dokumenter

Det finnes en rekke styrende dokumenter, nasjonale lover, forskrifter, konvensjoner og mål som ligger til grunn for vår forståelse av og forpliktelser innenfor samfunnsansvar. Disse er grundig omtalt i Spesialisthelsetjenestens rammeverk for samfunnsansvar. I tillegg har styret i Helse Midt-Norge RHF vedtatt regionale dokumenter som er førende for hele foretaksgruppen på dette området. Disse omtales under.

Etiske retningslinjer

Styret i Helse Midt-Norge stadfester Etiske retningslinjer for Helse Midt-Norge i årlig styresak. De etiske retningslinjene er en hjelp i situasjoner der lover og forskrifter ikke gir tilstrekkelig grunnlag for

beslutning eller valg av handlinger. De etiske retningslinjene er av overordnet karakter og skal være en hjelp og rettesnor i situasjoner hvor lover og forskrifter ikke er tilstrekkelig for å fatte beslutninger eller gjøre kloke valg. Retningslinjene er et viktig virkemiddel som blant annet skal sikre tilliten i befolkningen. De etiske retningslinjene skal også bidra til at helsetjenestene utøves i samsvar med vedtak, lover og forskrifter. De etiske retningslinjene slår blant annet fast at «ansatte og andre som er involvert i innkjøpsprosessen skal bidra til at det stilles krav til innovasjon, etikk og miljø i anskaffelsene».

De etiske retningslinjene gjelder for alle som er ansatt eller innehar verv i eller for Helse Midt-Norge og for de som opptrer på oppdrag for, eller som representant for Helse Midt-Norge. Retningslinjene er en viktig bærebjelke i Helse Midt-Norges Rammeverk for samfunnsansvar og skal ligge til grunn for alt vi gjør.

Klima- og miljømål

Styret i Helse Midt-Norge vedtok i styresak 108/21 Felles klima- og miljømål med indikatorer i spesialisthelsetjenesten. Spesialisthelsetjenesten skal, innen 2030, redusere utslipp av CO₂-ekvivalenter med 40 prosent. Helseforetakene i Helse Midt-Norge fikk i Styringskrav og rammer for 2022 i oppdrag å utarbeide handlingsplaner for å nå klima- og miljømålene. Disse skal danne grunnlaget for en regional handlingsplan.

Anskaffelser

I Styringskrav og rammer i 2019 ba Helse Midt-Norge RHF helseforetakene bidra til at Helse Midt-Norges samfunnsansvar blir ivaretatt i innkjøpsprosesser. Videre ble helseforetakene bedt om å legge økt vekt på klima og miljø ved innkjøp og ved bygge- og vedlikeholdsprosjekter. Helse Midt-Norges etiske retningslinjer gir også rammer for hvordan vi jobber med anskaffelser.

Sykehusinnkjøp HF er helseforetakene og de regionale helseforetakenes innkjøpssentral i henhold til regelverket for offentlige anskaffelser. Sykehusinnkjøp HF arbeider i henhold til sin Policy for samfunnsansvar som gir overordnede føringer for deres arbeid med samfunnsansvar. Policyen stadfester at Sykehusinnkjøp HF har et særlig ansvar for å bidra til at de negative påvirkningene knyttet til innkjøp blir minimale.

Antikorrupsjonsprogram

Styret i Helse Midt-Norge vedtok i sak 96/18 et antikorrupsjonsprogram. Dette programmet bygger på Helse Midt-Norges verdigrunnlag og våre etiske retningslinjene. I Styringskrav og rammer til helseforetakene for 2019 ble helseforetakene bedt om å implementere antikorrupsjonsprogrammet.

Bærekraftig, likeverdig og ansvarlig helsetjeneste

Helse Midt-Norge innførte for første gang en grunnmur for styringsmålene i 2020; Bærekraftig, likeverdig og ansvarlig helsetjeneste. Denne grunnmuren gir et tydelig styringssignal til helseforetakene om det viktige fundamentet bærekraft skal være for driften av helsetjenesten.

Samfunnsansvar i Helse Midt-Norge

Det overordnede målet for vår virksomhet, gitt av nasjonale myndigheter, er å sikre alle innbyggere tilstrekkelig og god tilgang til tjenester som er trygge og faglig forsvarlige. De statlige helseforetakene skal ivareta drift og utvikling av sykehus og annen spesialisthelsetjeneste. Dette skal vi gjøre på en bærekraftig og ansvarlig måte.

Bærekraft defineres av FN til å inkludere tre dimensjoner: *Klima og miljø, Økonomi, og Sosiale forhold*. Helse Midt-Norge setter samfunnsansvaret i sammenheng med FNs bærekraftsdefinisjon og anser forpliktelsen til å arbeide for en bærekraftig virksomhet som en vesentlig del av vårt samfunnsansvar.

Forholdet mellom samfunnsoppdraget og samfunnsansvaret

Helse Midt-Norges samfunnsoppdrag er å sikre innbyggernes rett til likeverdige helsetjenester. Som samfunnsaktør påvirker spesialisthelsetjenesten lokalsamfunnene i regionen ut over vårt samfunnsoppdrag. Samfunnsansvaret handler om å være en samfunnsaktør som er bevisst vår rolle i samfunnet, og ivareta dette ansvaret i vårt arbeid. For å ivareta samfunnsoppdraget vårt er det viktig å spille på lag med fylkeskommuner, kommuner og statlige virksomheter i forbindelse med vesentlige endringer i struktur, lokalisering og tilbud, for å sikre at viktige samfunnshensyn blir ivaretatt. Helse Midt-Norge skal ivareta vårt ansvar gjennom å vurdere alle våre beslutninger og prioriteringer i et globalt bærekraftsperspektiv.

Helse Midt-Norges styringssystem for samfunnsansvar

Regionale retningslinjer for samfunnsansvar i Helse Midt-Norge skal inngå i virksomhetsstyringen. Samfunnsansvaret følger styringssystemet med planlegging av aktiviteter, gjennomføring, evaluering og korrigerende tiltak.

Rapportering

Spesialisthelsetjenestens rammeverk for samfunnsansvar beskriver hvordan virksomheten skal rapportere på samfunnsansvarsområdet. Helse Midt-Norge benytter rutineene for rapportering som beskrevet i rammeverket og helseforetakenes ledelse har ansvar for at rutineene følges.

Årshjul

I Helse Midt-Norge er det etablert årshjul for arbeidet med samfunnsansvar som tidfester de ulike aktivitetene i styringssystemet. Årshjulet beskriver følgende aktiviteter:

- Arbeid med implementering av oppdragsdokument og foretaksprotokoll fra HOD
- Arbeid med utarbeidelse og implementering av styringskrav og rammer til HF
- Arbeid med utarbeidelse av og informasjon om Spesialisthelsetjenestens rapport for samfunnsansvar
- Arbeid med Årlig melding
- Arbeid med risikovurdering, aktsomhetsvurderinger og redegjørelse av disse
- Arbeid med Forbedring og HMS
- Arbeid med Årsberetning og årsregnskap
- Arbeid med rapportering i Statens eierberetning
- Årlig gjennomgang av styrende dokumenter
- Miljørevisjon
- Ledelsens gjennomgang
- Kampanjeuke samfunnsansvar: dilemmatrening, dialogmøte med handlingsplaner som tema

De ulike helseforetakene har ulike frister for dette arbeidet gjennom året og tilpasser aktivitetene i henhold til egen virksomhets styringssystem.

Aktsomhetsvurderinger og krav til redegjørelse

Aktsomhetsvurderingene skal gjennomføres og redegjøres for årlig og publiseres offentlig på virksomhetens nettsider. Helseforetakene kan benytte regional prosedyre for aktsomhetsvurderinger, OECDs ansvarlighetskompass og nasjonal mal for redegjørelse av aktsomhetsvurderingene som utgangspunkt for dokumentasjonen.

Redegjørelsen for aktsomhetsvurderinger skal minst inneholde:

- Generell beskrivelse av virksomhetens organisering, driftsområde, retningslinjer og rutiner for å håndtere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold
- Opplysninger om faktiske negative konsekvenser og vesentlig risiko for negative konsekvenser som virksomheten har avdekket gjennom sine aktsomhetsvurderinger
- Opplysninger om tiltak som virksomheten har iverksatt eller planlegger å iverksette for å stanse faktiske negative konsekvenser, og resultatet eller forventede resultater av disse tiltakene.

Ansvar for aktsomhetsvurderinger skal tydelig plasseres i virksomheten.

Implementering og oppfølging

Implementering og oppfølging av de regionale retningslinjene er et lederansvar. Ivaretagelse av samfunnsansvaret skal være en integrert del av foretakets virksomhetsstyring. Rutiner og prosedyrer for å håndtere faktiske og potensielle negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold må gjøres kjent for ansatte og relevante samarbeidspartnere. Klagemekanismer må kommuniseres offentlig.

Ledelsen i Helse Midt-Norge og de underliggende helseforetakene må sørge for at det dedikeres ressurser til implementering og oppfølging. Direktørmøtet hvor de administrerende direktørene i helseforetakene i Helse Midt-Norge møter, har et særlig ansvar for forankring av tiltaksplaner og at rapportering på disse gjøres i henhold til årshjulet.